

Åsa Sandell
asa.sandell@hd.se

Publicerad 13 augusti
2009 kl. 04:00

Öra för oljud

Åsa Sandell. Citybanans första etapp byggs i Stockholm under sommaren och tunnelbanetrafiken mellan min station och T-centralen är avstängd fram till oktober. Utanför mitt fönster står ersättningsbussar nästan dygnet runt och mullrar och pyser och pustar. Efter en destruktiv buss-hatar-vecka i juni har jag kapitulerat och vant mig vid öronproppar – jag måste ju lära mig att leva med oljuden några månader vare sig jag vill eller inte. Min granne är dock konstant upprörd och får ingen ro. Med gråten i halsen och mörka ringar under ögonen berättar hon om sina dagliga, klagande telefonsamtal till Storstockholms Lokaltrafik.

Jag tänker på min granne och bussarna när jag läser en intervju med musikproducenten Håkan Lidbo. Han säger att örat krampar sig när man hör ett ljud man inte gillar och att ”man kan förändra sitt förhållningssätt till ljuden inne i sitt huvud. Att sätta på sig musiköron i stället för sura öron är ett sätt att slippa att alltid vara irriterad.”

Det är ju lättare sagt än gjort när man lever i en bullrig storstad, men i en ny utställning bevisar Håkan Lidbo sin tes på ett ganska övertygande sätt. Utställningen ”Oljud Stockholm” visas på Musikmuseet under Stockholm kulturfestival som invigdes i tisdags. Lidbo presenterar tillsammans med etnologen Elin Franzén och några andra musikproducenter ”Oljud Stockholm” som består av fem kortfilmer från olika miljöer. Sophie Rimheden, Andreas Tilliander, Noisebud, Yourhighness och Håkan Lidbo har gjort musik av ljuden från köket i en McDonaldsrestaurang, från tunnelbaneperrongen, från Munkbroleden i Gamla stan, från innergården på ett dagis och från mitt stamfik Il Caffé på Kungsholmen. Ljuden har tankats in i datorprogram, klippts och komponerats om till låtar.

Resultatet är förvånansvärt snygga, rytmiska ljudslingar som får McDonalds-personalen att dansa och gästerna på kaféet att ”lida mindre och tänka mer”.

Det är ett både intressant och tankeväckande projekt. Och det speglar en tilltagande medvetenhet om (o) ljudens betydelse i våra liv. Ljuddesign är exempelvis en viktig ingrediens i telecombranschen, och i våras visades en utställning om ljuddesign i vardagsprodukter på designmuseet Il Triennale i Milano. På BBC World Service hemsida pågår ett projekt som heter ”Save our sounds”. Där samlar lyssnarna in ljud man vill bevara från hela världen.

På Konstfack i Stockholm finns sedan ett år tillbaka ett avancerat ljudlaboratorium. Där handlar det bland annat om att bygga bättre (ljud)miljöer. I Dagens Nyheter förklarar den ansvarige ljuddesignern Björn Hellström att ”förtätade städer är en del av vår framtid, inte minst av miljöskäl, och fler människor betyder mer ljud som måste hanteras på något sätt. Därför är det viktigt med forskning på ljudområdet.”

Jag ska rekommendera min plågade granne ett besök på ”Oljud Stockholm”. Jag tror knappast att ljud musik därmed kommer att uppstå mellan henne och bussarna, men kanske blir hennes öron en gnutta mer toleranta av utställningens sinnrika perspektivförskjutning.

”Oljud Stockholm” visas på Musikmuseet under Stockholms kulturfestival, som pågår t o m den 16 augusti.

Åsa Sandell

Text och bild skyddas av lagen om upphovsrätt
